

VLAAMS PARLEMENT

ZITTING 1995-1996

15 MAART 1996

ONTWERP VAN DECREET

**tot goedkeuring van het Verdrag inzake de bescherming
en het gebruik van grensoverschrijdende waterlopen en internationale meren,
en van de bijlagen I, II, III en IV, ondertekend te Helsinki op 17 maart 1992**

MEMORIE VAN TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Onderhavig ontwerp van decreet strekt ertoe het Verdrag inzake de bescherming en het gebruik van grensoverschrijdende waterlopen en internationale meren, en van de bijlagen, opgemaakt in Helsinki op 17 maart 1992, goed te keuren.

Het zogenaamde ECE-Rivierenverdrag, zoals het Verdrag kortweg genoemd wordt, vormt het resultaat van bijna 15 jaar onderhandelingen in de schoot van de Economische Commissie voor Europa (ECE) van de Verenigde Naties.

Dit Verdrag, dat op 17 maart 1992 te Helsinki door ons land ondertekend werd, heeft als oogmerk de internationale samenwerking te bevorderen inzake het gebruik en de bescherming van de zoetwatervoorraden die landsgrensoverschrijdend zijn.

Het Verdrag bestaat uit drie delen en vier bijlagen.

1. Een deel met algemene bepalingen die gelden voor alle ondertekenende Partijen.

2. Een deel specifiek bestemd voor de oeverstaten die eenzelfde grensoverschrijdend water delen.

3. Een deel met institutionele bepalingen aangaande de vergadering van de Verdragsluitende Partijen, het stemrecht en dergelijke administratieve regelingen meer.

Bijlage I geeft de definitieve van de term Best Beschikbare Technologie.

Bijlage II bevat Richtlijnen voor de ontwikkeling van de Beste Milieuveilige Handelwijze.

Bijlage III bevat Richtlijnen voor de ontwikkeling van doelstellingen en criteria voor de waterkwaliteit.

Bijlage IV betreft de arbitrageregeling in geval van geschillen.

Meer in het bijzonder bevat het Verdrag inhoudelijk de volgende elementen :

DEFINITIES (Artikel 1)

Hier kan men inzonderheid het volgende opmerken :

- het begrip "grensoverschrijdend water" slaat op het oppervlaktewater én het grondwater ;
- het begrip "grensoverschrijdend effect" wordt heel breed gedefinieerd als effect op milieu, gezondheid, fauna en flora, bodem, lucht, klimaat, landschappen, cultuurpatrimonium en de socio-economische aspecten die eruit voortvloeien.

DEEL I : Bepalingen die voor alle partijen gelden

De volgende beginselen worden in artikel 2 vooropgesteld als basis van het waterbeleid :

- het voorzorgsprincipe ;
- het beginsel "de vervuiler betaalt" ;
- duurzaamheid bij het beheer van de watervoorraden, rekening houdend met een ecosysteembenadering ;
- gelijkheid en wederkerigheid van rechten en verplichtingen van de oeverstaten in de concrete actieprogramma's ;
- het stand-still beginsel ;
- de mogelijkheden van elke partij om in zijn eigen grondgebied een strenger beleid te voeren.

Het Verdrag streeft naar het harmoniseren van de juridische, administratieve, economische, financiële en technische maatregelen rekening houdend met :

- het invoeren van emissienormen per bedrijfstak (sectorale normen) gebruikmakend van het begrip van Schone Technologieën en de toepassing van de Beste Beschikbare Technologie (beschreven in bijlage 1) voor gevaarlijke stoffen en nutriënten, of algeheel verbod voor lozing indien nodig voor de opvangende wateren of het ecosysteem ;
- de verplichting van minimaal een biologische zuivering (of equivalent) voor stedelijk afvalwater ;
- het hanteren van de Beste Milieuveilige Handelwijze (gedefinieerd in bijlage 2) ter voorkoming van diffuse vervuiling, vooral van de landbouw ;
- het evalueren van de milieupact ;
- het voorzien van specifieke maatregelen om het grondwater te beschermen ;
- het reduceren van het risico op accidentele vervuiling ;
- het vastleggen van waterkwaliteitsdoelstellingen (emissienormen) volgens richtlijnen opgenomen in bijlage 3.

Het Verdrag voorziet in samenwerking bij het opstellen van programma's inzake toezicht (artikel 4), onderzoek en ontwikkeling (artikel 5) en informatie-uitwisseling (artikel 6) en bevat bepalingen inzake aansprakelijkheid (artikel 7) en inzake de bescherming van informatie (artikel 8).

DEEL II : Bepalingen die gelden voor de oeverstaten

Bij het afsluiten van bilaterale of multilaterale akkoorden voor specifieke rivieren of meren worden de beginselen van deel I toegepast en praktisch uitgewerkt door het opzetten van een gemeenschappelijk orgaan (bv. bekkencommissie) met volgende bevoegdheden (artikel 9) :

- informatieverzameling over vervuilingbronnen en immissiekwaliteit ;
- uitwerken van een meetprogramma ;
- opstellen van emissienormen, kwaliteitsdoelstellingen en emissiereductieprogramma's ;
- uitwerken van een alarmprocedure ;
- als kader dienen voor de informatie uitwisseling over het gebruik van het water, de technologieën, de MER.

Verder werken de oeverstaten in het kader van hun bilaterale of multilaterale samenwerking een gemeenschappelijk meet- en toezichtsprogramma uit (artikel 11) en geven zij een concrete inhoud aan de algemene beginselen van deel I over onderzoek en ontwikkeling (artikel 12) en informatieuitwisseling (artikel 13).

De multilaterale verdragen inzake de bescherming van Schelde en Maas, die op 26 april 1994 in Charleville-Mézières werden gesloten, en op 17 januari 1995 in Antwerpen door het Vlaamse Gewest werden ondertekend, kunnen worden beschouwd als een concrete invulling van de artikelen 9 tot en met 13 van het Verdrag van Helsinki voor het Schelde- en Maasbekken.

Onafgezien van de bepalingen van de eventueel krachtens artikel 9 afgesloten bilaterale of multilaterale akkoorden voor specifieke rivieren of meren, hebben de oeverstaten van internationale waterlopen in ieder geval een reeks verplichtingen die rechtstreeks uit het Verdrag van Helsinki voortvloeien.

De betrokken oeverstaten hebben een algemene overlegverplichting (artikel 10) en een kennisgevingsverplichting bij alarmsituaties (artikel 14). Er is bovendien een regeling voorzien voor wederzijdse bijstand in noodsituaties (artikel 15) en voor de openbaarheid van informatie (artikel 16).

DEEL III

Bevat een aantal institutionele regelingen in verband met de bijeenkomsten van de verdragsluitende partijen (artikel 17), het stemrecht (artikel 18), het secretariaat (artikel 19), de Bijlagen (artikel 20), het aanbrengen van wijzigingen aan het Verdrag (artikel 21) en de regeling van geschillen (artikel 22).

Het verdrag van Helsinki werd ondertekend door 24 Europese Staten en door de Europese Gemeenschap en treedt in werking 90 dagen na de ratificatie of ondertekening door de 16de partij. Voor de toetredende Partijen treedt het Verdrag in werking 90 dagen na neerlegging van hun ratificatie- of toetredings-instrumenten.

Het Verdrag trekt de krijtlijnen voor de multilaterale samenwerking in het beheer van grensoverschrijdende wateren en vormt in dat opzicht zowel een referentiekader voor de internationale samenwerking voor de bescherming van Schelde en Maas als een bron van specifieke verplichtingen die de bepalingen van de hoger vermelde verdragen van Charleville-Mézières op een aantal punten aanvullen en versterken.

De goedkeuring van het Verdrag van Helsinki door het Vlaamse Parlement middels het voorliggende ontwerp van decreet is essentieel met het oog op de uiteindelijke ratificatie ervan door België.

*De minister-president van de Vlaamse regering,
Vlaams minister van Buitenlands Beleid,
Europese Aangelegenheden, Wetenschap en Technologie*

LUC VAN DEN BRANDE

De Vlaamse minister van Leefmilieu en Tewerkstelling,

THEO KELCHTERMANS

VOORONTWERP VAN DECREET

houdende goedkeuring van het Verdrag inzake de bescherming en het gebruik van grensoverschrijdende waterlopen en internationale meren, en van de bijlagen, opgemaakt in Helsinki op 17 maart 1992

DE VLAAMSE REGERING,

Op voorstel van de minister-president en Vlaamse minister van Economie, KMO's, Energie, Externe Betrekkingen en Wetenschapsbeleid en de minister vice-president en Vlaamse minister van Leefmilieu en Huisvesting,

Na beraadslaging,

BESLUIT :

De minister-president en Vlaamse minister van Economie, KMO's, Energie, Externe Betrekkingen en Wetenschapsbeleid en de minister vice-president en Vlaamse minister van Leefmilieu en Huisvesting zijn ermee belast, in naam van de Vlaamse regering, bij de Vlaamse Raad het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt :

Artikel 1

Dit decreet regelt een aangelegenheid bedoeld in artikel 39 van de Grondwet.

Artikel 2

Het Verdrag inzake de bescherming en het gebruik van grensoverschrijdende waterlopen en internationale meren, en zijn bijlagen, opgemaakt in Helsinki op 17 maart 1992, hebben volkomen uitwerking wat het Vlaamse Gewest betreft.

Brussel,

De minister-president van de Vlaamse regering,

L. VAN DEN BRANDE

De minister vice-president en Vlaamse minister van Leefmilieu en Huisvesting,

N. DE BATSELIER

ONTWERP VAN DECREET

DE VLAAMSE REGERING,

Op voorstel van de minister-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Wetenschap en Technologie en de Vlaamse minister van Leefmilieu en Tewerkstelling ;

Na beraadslaging,

BESLUIT :

De minister-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Wetenschap en Technologie en de Vlaams minister van Leefmilieu en Tewerkstelling zijn ermee belast, in naam van de Vlaamse regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt :

Artikel 1

Dit decreet regelt een gewestaangelegenheid.

Artikel 2

Het Verdrag inzake de bescherming en het gebruik van grensoverschrijdende waterlopen en internationale meren, en van de bijlagen I, II, III en IV, ondertekend te Helsinki op 17 maart 1992, zal volkomen uitwerking hebben, wat het Vlaams Gewest betreft.

Brussel, 28 februari 1996.

*De minister-president van de Vlaamse regering,
Vlaams minister van Buitenlands Beleid,
Europese Aangelegenheden,
Wetenschap en Technologie,*

Luc VAN DEN BRANDE

De Vlaamse minister van Leefmilieu en Tewerkstelling,

Theo KELCHTERMANS
